

Asia: VN/31603/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden strategiaksi 2025-2029

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitän mahdollisuudesta lausua strategialuonnoksesta

Pyydän kiinnittämään huomiota strategialuonnoksessa seuraaviin asioihin.

Yhteisötalouden toiminnan kehittämisessä on hyvä ymmärtää sen ainutlaatuinen luonne paikallisessa omistajuudessa, paikallisessa toimijuudessa ja sitoutumisessa sekä liiketalouden, työllisyyden ja ihmisten osallisuuden edistämisessä. Yhteisötalouteen liittyy ainutlaatuinen, paikallisuuteen kytkeytyvä liiketoimintamalli, joka tukee yhteisöjen elinvoimaa.

Yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaamiseksi ja edelleen kehittämiseksi Suomessa olisi toimintaa varten luotava selkeä ja pysyvä rakenne eri tasoille. Asiaa ei voi jättää vain hankerahoilla hoidettavaksi. Esimerkiksi Työ- ja elinkeinoministeriön alueet ja kasvupalvelut osaston toimintaan voisivat kuulua kokonaisvaltaisesti yhteisötalouden asiat ja teeman koordinointi myös ministeriön sisällä muiden osastojen välillä (esim. Työllisyys- ja toimivat työmarkkinat). Alueatasolla vastuu olisi puolestaan elinvoimakeskuksilla. Seutu- ja kuntatasolla vastuu olisi kunnalla ja/tai niiden yhteenliittymällä. Eri tasoilla olisi huolehdittava riittävästä resurssoinnista ja osaamisesta.

Toimivan rakenteen myötä monet luonnoksessa mainitut asiat voitaisiin ottaa ajan myötä kehittämisen kohteeksi. Näitä ovat mm. koulutuksen ja tutkimuksen kehittäminen sekä rahoitusmahdollisuuksien ja vaikuttavuusperusteisten hankintojen kehittäminen. Lisäksi kiinnittäisin huomiota uudenlaisen työmarkkinarakenteen luomiselle, mikä palvelisi erityisesti vammaisia, osatyökykyisiä ja muita työmarkkinoilta syrjäytymisvaarassa olevia henkilöitä. Tämä rakenne tarjoaisi näille henkilöille suhteellisen pysyväisluonteisia työpaikkoja. Suomessa tätä yritettiin vasta

Työkanava osakeyhtiön kautta mutta homma kuopattiin. Rakenteen luomiselle kannattaisi hakea oppia Euroopan maista kuten Italia ja Espanja. Julkisten hankintojen ja läpinäkyvien tarjouskilpailujen kautta ne yhteisötalouden toimijat, jotka työllistävät em. asiakkaita, tuottavat monenlaisia yhteisöjä hyödyttäviä palveluita. Luomalla yhteiset pelisäännöt näille yhteisötalouden toimijoille ei kilpailuneutraliteettikaan pitäisi olla ongelmana. Lienee selvää, että pelkän markkinafundamentalismin ja koko ajan kiristyvän kilpailun oloissa, eivät läheskään kaikki työkykyiset ja -haluiset pysy mukana. Työmarkkinoilta syrjäytymisen ongelmat ovat ilmeisiä ja aiheuttavat merkittäviä kustannuksia esimerkiksi sosiaali- ja terveysaloilla, poliisitoimessa ja yksittäisillä kansalaisilla. Puhumattakaan siitä, että nämä ihmiset stigmatisoidaan pahimmillaan laiskoiksi, osaamattomiksi ja omasta syystään syrjäytyneiksi.

Suomi on pieni maa. Meitä on noin 1,2 % Euroopan Unionin väestöstä. Yhteisötalouden asema on suhteellisen vahvaa ja vakiintunutta monessa Euroopan unionin valtiossa. Vaikka tulevana vuosina sektorin kehittämiseen kohdennetut EU:n voimavarat vähenisivätkin, pysyy teema varmasti kuitenkin agendalla. Suomen kannattaa olla tässä mukana ja hyödyntää eurooppalaisia kokemuksia ja osaamista sekä tarjolla olevia kehittämisvaroja kansalaistemme hyvinvoinnin edistämiseksi ja turvaamiseksi.

Ainonen Martti
Lapin AMK